RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE XIVe KAMER

A R R E S T

nr. 236.513 van 23 november 2016
in de zaak A. 215.495/XIV-36.351

In zake : Bob VAN DEN BOSCH
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Dimitri Peeters
kantoor houdend te 3110 Rotselaar
Echostraat 8
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door
de minister van Justitie
kantoor houdend te 1000 Brussel
Waterloolaan 115

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 4 april 2015, strekt tot de nietigverklaring van de "[b]eslissing van het Directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen - Strafinrichting Leuven Centraal van 3 februari 2015 waarbij [verzoeker] bij wijze van tuchtsanctie wordt onderworpen aan 3 dagen individueel regime, met name van 5 februari 2015 tot 7 februari 2015".

Verzoeker vraagt tevens een schadevergoeding tot herstel.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Frederik Eggermont heeft een verslag opgesteld over het beroep tot nietigverklaring met toepassing van artikel 93, eerste lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 'tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State' en over het verzoek tot schadevergoeding tot herstel met toepassing van artikel 25/3 van bovenvermeld besluit van de Regent van 23 augustus 1948.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 april 2016.

Kamervoorzitter Geert Debersaques heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Dimitri Peeters, die verschijnt voor verzoeker, en attaché Xaveer Laureyns, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Frederik Eggermont heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is ten tijde van de feiten opgesloten in de gevangenis te Leuven.

3.2. Op 1 februari 2015 wordt lastens verzoeker een rapport aan de directeur opgesteld met de volgende inhoud:

> "[…]
> Op een plaats waar niet toegestaan
> Tijdens mijn dienst van 14 u tot 22 u heb ik ondergetekende pba vastgesteld dat

[verzoeker] omstreeks 14.50 u zich in de doorgang van de sportkoer bevond.

[Verzoeker] was rechtstreeks van de bibliotheek naar de sportkoer gegaan.

[Verzoeker] had om 14.10 u gemeld aan de pba van de A/2, gemeld dat hij naar de wandeling ging, maar in plaats daarvan was hij naar de bibliotheek gegaan, en wou daarna dan zo naar de wandeling glippen.

[Verzoeker] zit in het tussenregime en moet steeds melden waar hij juist naartoe gaat.

[…]".

3.3. Op 3 februari 2015 wordt aan verzoeker de tuchtsanctie opgelegd van drie dagen afzondering in de aan de gedetineerde toegewezen verblijfsruimte "(van 5/2 tem 7/2)", wegens "het zich zonder toelating bevinden in een ruimte buiten de toegestane tijdsperiode of in een ruimte die men niet gerechtigd is te betreden" (inbreuk van de tweede categorie). Deze beslissing steunt op de volgende motivering:

"[Verzoeker] bevond zich zonder toelating op een plaats. Enerzijds had hij de beambte te kennen gegeven dat hij naar de wandeling ging, maar hij ging naar de bibliotheek.

Vervolgens ging hij van de bibliotheek rechtstreeks naar de wandeling zonder zijn kwartierchef in te lichten. Het gegeven dat hij dit reeds 3 maanden zo doet is geen argument, aangezien hij de regels intussen goed genoeg kent."

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Toepassing korte debattenprocedure - onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

4. Verzoeker voert in het eerste middel de schending aan van de formelemotiveringsplicht. Hij zet uiteen dat deze verplichting een wettelijke waarborg is voor de rechtsbescherming. Hieruit volgt volgens hem dat een bestuurshandeling met individuele draagwijdte pas geldig is wanneer ze op schrift is gesteld. Volgens hem kan het niet de bedoeling zijn dat een bestuur zich kan onttrekken aan de formelemotiveringsplicht louter door na te laten beslissingen op schrift te zetten. Daarenboven "wordt er in de gespecialiseerde rechtsleer op

gewezen dat de verplichting om een beslissing op schrift te zetten ook bijdraagt aan een zorgvuldiger besluitvorming […]" en "[i]n ieder geval volgt uit de formele-motiveringsplicht dat de bestuurde kennis moet krijgen van de motieven die aan de beslissing ten gronde liggen. Indien een beslissing louter mondeling wordt meegedeeld, moeten daarbij minstens meteen de motieven worden meegedeeld die tot de beslissing hebben geleid". Te dezen wijst verzoeker erop dat hem op 3 februari 2015 mondeling de straf werd meegedeeld en dat "er […] geen grondige motieven [werden] meegedeeld, zeker wat betreft voor de verklaring waarom [verzoeker] onterecht 9 dagen langer onderworpen werd aan het zogenaamde 'tussenregime' dat slechts 3 maanden van toepassing is na het beëindigen van een tuchtsanctie in strikt regime". Volgens verzoeker diende het tussenregime reeds een einde te kennen op 23 januari 2015. Verzoeker meent dan ook dat hij ten onrechte verplicht was een toelating te bekomen voor het betreden van de sportkoer als onderdeel van de wandeling en hij wijst erop dat hij dit ook had gemeld aan de verantwoordelijke beambte. Ook is het volgens verzoeker niet duidelijk waarom er met het opleggen van de sanctie geen onderscheid wordt gemaakt tussen de herhaaldelijk in het verleden gepleegde zelfde feiten, waarvoor nochtans nooit enig tuchtrapport werd opgesteld. Er wordt zelfs niet eens de moeite gedaan om uiteen te zetten welke regels verzoeker niet zou hebben gerespecteerd.

In de memorie van wederantwoord herhaalt verzoeker de argumentatie uit het verzoekschrift.

Beoordeling

Vooraf – analyse van het middel

5. Verzoeker voert formeel de schending aan van de formelemotiveringsplicht. Hoewel hij geen geschonden geachte bepaling aangeeft, mag worden aangenomen dat hij aldus de schending aanvoert van de formelemotiveringsplicht vervat in artikel 8, § 1, eerste lid, van de basiswet van 2 januari 2005 'betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de

gedetineerden' (hierna: de basiswet), al dan niet samen gelezen met artikel 6 van de wet van 29 juli 1991 'betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen'.

Het middel wordt daarom vanuit dat oogpunt onderzocht.

6. Hoewel verzoeker aldus formeel weliswaar de schending van de formelemotiveringsplicht aanvoert, blijkt uit de ontwikkeling van het middel dat hij zich in wezen eveneens beroept op een schending van de materiële-motiveringsplicht, aangezien hij opwerpt dat het tussenregime reeds een einde diende te kennen op 23 januari 2015 en de situatie zich aldus niet meer had mogen en kunnen voordoen, zodat hij ten onrechte gedwongen was toelating te bekomen. Nochtans had hij dit weldegelijk gemeld aan de beambte zoals dat volgens hem ook blijkt uit het tuchtrapport. Hij betwist in het middel aldus eveneens het strafbaar karakter van het tuchtvergrijp. Het middel wordt derhalve eveneens vanuit dat oogpunt behandeld.

De schending van de formelemotiveringsplicht

7. Luidens artikel 144, § 7, van de basiswet wordt "de gedetineerde […] binnen vierentwintig uur mondeling, in een taal die hij kan verstaan, en schriftelijk in kennis gesteld van de beslissing en van de beweegredenen waarop zij steunt, in het bijzonder de motieven die de keuze en de maat van de sanctie hebben bepaald." Een mogelijk gebrek te dezen betreft een onwettigheid in de kennisgeving van de tuchtbeslissing. Een onwettigheid in deze kennisgeving kan niet tot nietigverklaring van de bestreden beslissing leiden. Overigens wordt niet betwist dat de bestreden beslissing op schrift is gesteld en aan verzoeker is betekend.

In de mate dat verzoeker aldus in het middel kritiek uit op de mondelinge kennisgeving of mededeling van de motieven van de bestreden beslissing, kan het middel niet tot vernietiging leiden.

8. De formelemotiveringsplicht verplicht de administratieve overheid in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat op "afdoende" wijze.

Het afdoend karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen. De belangrijkste bestaansreden van de motiveringsplicht bestaat erin dat de betrokkene in de hem aanbelangende beslissing zelf de motieven moet kunnen aantreffen op grond waarvan ze werd genomen, opdat de betrokkene met kennis van zaken zou kunnen uitmaken of het aangewezen is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden.

9. De formele motivering van de (schriftelijke) bestreden beslissing is hiervoor weergegeven (*supra*, punt 3.3.). Die laat toe in te zien waarom de tuchtstraf werd opgelegd. Aangenomen wordt dat verzoeker aldus de reden kent waarom de tuchtstraf werd opgelegd en dat hij er zich inhoudelijk kan tegen verweren, getuige hiervan overigens de inhoudelijke kritiek die verzoeker hiertegen in het middel aanvoert. Dit volstaat in het licht van de geschonden geachte formelemotiveringsplicht. De enkele omstandigheid dat verzoeker zich niet kan vinden in de gegeven formele motivering, maakt die daarom niet onwettig.

Inzake de eis dat verzoeker zou worden verklaard waarom hij "onterecht 9 dagen langer onderworpen werd aan het zogenaamde 'tussenregime'", blijkt uit de verdere behandeling van het middel dat verzoeker in deze kritiek op de formele motivering, uitgaat van de verkeerde premisse dat het aanhouden van dit tussenregime onterecht is. In deze context kan aldus in elk geval de formelemotiveringsplicht niet zijn geschonden door het gegeven dat niet wordt omschreven waarom hij onterecht negen dagen langer zou zijn onderworpen aan dit tussenregime. Voorts houdt de formelemotiveringsplicht niet in dat de bestreden beslissing uitdrukkelijk de redenen vermeldt waarom nooit eerder een tuchtrapport werd opgesteld voor dezelfde feiten. Aldus dient derhalve niet te

worden gemotiveerd waarom "geen onderscheid werd gemaakt tussen de herhaaldelijk in het verleden gepleegde zelfde feiten."

10. In de mate dat verzoeker de schending van de formele-motiveringsplicht aanvoert, is het middel ongegrond.

De schending van de materiëlemotiveringsplicht

11. De materiëlemotiveringsplicht houdt in dat iedere administratieve rechtshandeling moet steunen op motieven waarvan het feitelijk bestaan naar behoren is bewezen en die in rechte ter verantwoording van die handeling in aanmerking kunnen worden genomen.

De tuchtoverheid heeft bij de uitoefening van haar tuchtbevoegdheid een discretionaire beoordelingsbevoegdheid, zowel op het stuk van de bewezenverklaring als op het vlak van de tuchtrechtelijke kwalificatie van de ten laste gelegde feiten. De tuchtoverheid die zich over het opleggen van een tuchtstraf wegens een bepaald feit moet uitspreken, vermag daarbij niet alleen te steunen op bekentenissen of vaststaande bewijzen, maar ook op getuigenissen, vermoedens, enz. Indien zoals te dezen, een tuchtregeling geen bijzondere bewijswaardering voorschrijft, beoordeelt de tuchtoverheid op discretionaire wijze de bewijswaarde van de gegevens uit het tuchtdossier om tot een bepaalde overtuiging te komen.

Het komt aan de Raad van State binnen het raam van zijn wettigheidstoezicht, niet toe om zelf een beoordeling te maken van het bewezen zijn van de ten laste gelegde feiten of van de kwalificatie ervan als tuchtvergrijpen. De Raad van State is enkel bevoegd om desgevraagd na te gaan of de tuchtoverheid is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij die correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan binnen de perken van de redelijkheid tot haar besluit is gekomen.

12. In een eerste kritiek doet verzoeker in essentie gelden dat hij ten onrechte was gedwongen toelating te bekomen voor het betreden van de sportkoer als onderdeel van de wandeling en dit omdat hij onterecht negen dagen te lang werd onderworpen aan het tussenregime waar die plicht geldt.

Niet wordt betwist dat verzoeker op het ogenblik van het plegen van het tuchtvergrijp is onderworpen aan het tussenregime. Verzoeker toont niet aan dat de termijn van drie maanden die hij verstreken acht, een vervaltermijn is die inhoudt dat bij het verstrijken ervan, hij "van rechtswege" niet langer aan dat regime is onderworpen, noch dat de directeur van de strafinrichting, die immers is belast met de zorg voor de goede werking van en de goede orde in de strafinrichting, niet zou mogen afwijken van het intern regime waaraan verzoeker is onderworpen. Aldus maakt verzoeker niet aannemelijk dat het enkele feit dat hij, naar zijn mening, negen dagen langer werd onderworpen aan dit tussenregime, betekent dat hij er "onterecht" aan is onderworpen en aldus "ten onrechte gedwongen was toelating te bekomen voor het betreden van de 'sportkoer' als onderdeel van de 'wandeling'".

13. Inzake verzoekers bewering dat hij wel degelijk had gemeld aan de beambte verantwoordelijk voor de zone A/2 dat hij naar de wandeling ging zoals dit ook blijkt uit het tuchtrapport, blijkt evenwel uit de hiervoor weergegeven formele motivering van de bestreden beslissing, dat aan verzoeker als tuchtfeit niet wordt verweten zonder toelating naar de wandeling te zijn geweest - de motivering stelt zelf dat hij de beambte te kennen had gegeven dat hij naar de wandeling ging -, maar wel dat hij zonder toelating naar de bibliotheek ging en vervolgens van de bibliotheek rechtstreeks naar de wandeling ging zonder zijn kwartierchef in te lichten. Het administratief dossier spreekt dit niet tegen, zodat verzoekers kritiek uitgaat van een verkeerdelijk feitelijk uitgangspunt omtrent de in aanmerking genomen tuchtfeiten. Tot slot doet het feit dat verzoeker nooit eerder een tuchtrapport heeft gekregen voor in het verleden gepleegde dezelfde feiten geen afbreuk aan de wettigheid van de thans bestreden tuchtsanctie.

Conclusie

14. In de mate dat verzoeker de schending van de materiële-motiveringsplicht aanvoert, is het middel ongegrond.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

15. Verzoeker voert de schending aan van het zorgvuldigheids-beginsel, het motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het rechts-zekerheidsbeginsel. Verzoeker herhaalt dat de situatie zich helemaal niet meer had mogen en kunnen voordoen, gelet op het gegeven dat er reeds een einde diende te zijn gesteld aan het tussenregime dat hem was opgelegd, waardoor hij ten onrechte gedwongen was toelating te bekomen. Verzoeker herhaalt tevens dat hij steeds heeft ontkend dat hij zonder toelating naar de wandeling zou zijn gegaan en dat hij zijn beweging wel degelijk heeft gemeld aan de beambte verantwoordelijk voor de zone A/2, zoals volgens hem ook zou blijken uit het tuchtrapport. Verzoeker verwacht van een objectieve tuchtoverheid dat die zich kritisch opstelt ten aanzien van het bewijsmateriaal dat door het betrokken personeelslid zelf is opgesteld. Verzoeker meent dat de tuchtoverheid enkel *pro forma* onderzoekt omdat dat door hem wordt gevraagd maar niet omdat men de waarheid zou willen kennen. Er blijkt in ieder geval niet dat zijn verklaring dat hij wel degelijk zijn oversten op de hoogte had gebracht en gemeld aan de verantwoordelijke voor de zone A/2, grondig is onderzocht, noch dat de getuigenis van beambte A. K. grondig is onderzocht, of waarom dit niet mogelijk zou zijn, zodat het motiveringsbeginsel wordt miskend.

In de memorie van wederantwoord herneemt verzoeker zijn argumentatie. Hij ziet in de stelling van de verwerende partij dat de gevangenisdirecteur impliciet en duidelijk heeft geoordeeld dat zijn argumenten niet volstonden om te doen twijfelen aan de waarheidsgetrouwheid van het tuchtrapport noch aan de interpretatie van de feiten daarin gegeven, de bevestiging

van haar *pro forma*-onderzoekshouding. Verzoeker meent dat als een gedetineerde, die onmogelijk over dezelfde middelen kan beschikken als een tuchtoverheid, stelt dat er redenen zijn om aan de waarachtigheid van het bewijsmateriaal te twijfelen, van een objectieve tuchtoverheid die zich uitspreekt over een kwestie waarbij iemand ten laste wordt gelegd dat hij de bevelen van een personeelslid niet heeft opgevolgd, mag worden verwacht dat zij zich kritisch opstelt ten aanzien van dit bewijsmateriaal. Zo oppert verzoeker dat de tuchtoverheid ook bijkomende onderzoeksdagen in haar onderzoek kan betrekken en indien mogelijk, grijpen naar andere bewijzen en methodes.

Beoordeling

16. In de mate dat verzoeker ter adstructie van zijn middel uitgaat van het argument dat hij zich ten onrechte in het tussenregime bevond, blijkt uit de behandeling van het eerste middel dat dit niet wordt bijgetreden.

17. Op grond van artikel 144, § 5, vierde lid, van de basiswet brengt verzoeker - die overeenkomstig artikel 144, § 4, van de basiswet werd bijgestaan door een advocaat tijdens het tuchtverhoor - zijn verweermiddelen mondeling en, zo hij dit wenst schriftelijk, ter kennis van de directeur.

Wat de thans aangevoerde bewering betreft dat verzoeker wel degelijk zijn oversten op de hoogte heeft gebracht, dient, zoals reeds bij de behandeling van het eerste middel is gebleken, te worden vastgesteld dat uit het verslag van de tuchtrechtelijke hoorzitting van 3 februari 2015 niet blijkt dat verzoeker zijn overste heeft gemeld dat hij naar de bibliotheek ging om vervolgens van daar rechtstreeks naar de wandeling te gaan. Evenmin blijkt uit dat verslag dat verzoeker tijdens de hoorzitting de waarachtigheid van de feiten zoals weergegeven in het tuchtrapport heeft betwist, noch dat hij zou hebben verzocht om de getuigenis van de beambte A. K. grondig te onderzoeken.

Hoewel verzoeker, bijgestaan door een advocaat, met toepassing van de voormelde bepaling die (onderzoeks)vragen tergelegenheid van de hoorzitting in een geschreven (verweer)nota kenbaar had kunnen maken, blijkt hij zulks niet te hebben gedaan.

Uit wat voorafgaat volgt dat verzoeker aldus nalaat enig bewijs bij te brengen van zijn, voor het eerst in het verzoekschrift, beweerde uitdrukkelijke vragen tot grondig onderzoek. In de mate dat verzoeker aan de tuchtoverheid aldus verwijt om niet voorafgaand aan de bestreden beslissing zulks te hebben gedaan ondanks zijn verzoek, kan de grief dat aldus het motiveringsbeginsel is miskend derhalve niet worden aangenomen. Voorts brengt verzoeker evenmin enig bewijs bij ter adstructie van zijn kritiek dat enkel een "pro forma" onderzoek is gebeurd en dat de waarheid "onder de mat" werd geveegd, zodat ook die wettigheidskritiek niet kan worden aangenomen.

18. Wat de overige door verzoeker in het middel aangevoerde en geschonden geachte beginselen betreft, wordt er geen specifieke argumentatie opgebouwd, zodat deze grieven geacht moeten worden ofwel samen te vallen met wat hiervóór al is besproken, ofwel niet ontvankelijk te zijn.

19. Het tweede middel is ongegrond.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

20. Verzoeker voert de schending aan van het evenredigheids-beginsel. Hij is van oordeel dat de vermelde vaststellingen in het tuchtrapport van 1 februari 2015 niet bewezen zijn. Er is voor verzoeker geen enkel redelijk motief denkbaar dat kan verantwoorden dat hem hiervoor een tuchtsanctie wordt opgelegd zodat de bestreden beslissing ook kennelijk onredelijk is. Verzoeker voert voorts opnieuw aan dat er geen motieven worden meegedeeld waarom verzoeker negen

dagen te lang onjuist onderworpen is geweest aan het tussenregime, noch waarom er geen eerdere tuchtsancties werden opgelegd voor de nochtans vermelde gelijkaardige feiten die zich gedurende een periode van drie maanden herhaaldelijk voordeden.

In de memorie van wederantwoord herhaalt verzoeker zijn standpunt.

Beoordeling

21. In de mate dat verzoeker in het middel opnieuw aanvoert dat hem geen motieven werden meegedeeld waarom hij nog negen dagen onjuist is onderworpen aan het tussenregime en dat niet is gemotiveerd waarom er geen eerdere tuchtsancties werden opgelegd voor de nochtans gelijkaardige feiten die zich gedurende een periode van drie maanden herhaaldelijk voordeden, herhaalt verzoeker het eerste middel, doch thans gezien vanuit het oogpunt van de schending van het redelijkheidsbeginsel.

Los van de vraag of gebreken in de formele motivering van de bestreden beslissing wel kunnen worden betrokken op het onderzoek van de redelijkheid van een beslissing, blijkt uit de behandeling van het eerste middel dat deze grieven ongegrond zijn.

Uit wat voorafgaat volgt dat in het derde middel enkel nog aan de orde is de vraag of de bestreden beslissing het evenredigheidsbeginsel miskent.

22. Het komt aan de Raad van State binnen het raam van zijn wettigheidstoezicht, niet toe om zelf een beoordeling te maken van de strafmaat. De Raad van State is enkel bevoegd om desgevraagd na te gaan of de tuchtoverheid bij de keuze van de strafmaat, al dan niet het evenredigheidsbeginsel schendt.

Een schending van dit algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, veronderstelt dat de tuchtoverheid bij het nemen van de beslissing onredelijk heeft gehandeld, met andere woorden dat zij haar beleidsvrijheid onjuist heeft gebruikt. Het proportionaliteits- of evenredigheidsbeginsel kan derhalve slechts geschonden zijn indien de tuchtoverheid een beslissing neemt die dermate afwijkt van het normale beslissingspatroon, dat het niet denkbaar is dat een andere zorgvuldig handelende tuchtoverheid in dezelfde omstandigheden tot deze besluitvorming zou komen.

De Raad van State gaat bij de beoordeling van de evenredigheid van de bestreden beslissing uit van de feiten zoals ze blijken uit de bestreden beslissing en waarvan verzoeker de onwettigheid niet heeft aangetoond, getoetst aan de door verzoeker in het middel aangevoerde argumenten die volgens verzoeker doen blijken dat de bestreden beslissing het evenredigheidsbeginsel miskent.

23. Uit de bestreden beslissing blijkt dat verzoeker, door zonder toestemming van de bibliotheek naar de wandeling te gaan, een tuchtinbreuk van de tweede categorie heeft gepleegd, met name “het zich zonder toelating bevinden in een ruimte buiten de toegestane tijdsperiode of in een ruimte die men niet gerechtigd is te betreden”. Door aldus voor dit tuchtvergrijp de straf van drie dagen individueel regime op te leggen, is de verwerende partij de grenzen van een redelijke uitoefening van haar beoordelingsvrijheid inzake de keuze van de strafmaat niet te buiten gegaan. Verzoeker is te dezen in zijn verzoekschrift inzake de strafmaat een andere mening toegedaan dan die van de tuchtoverheid - waarbij hij zich beperkt tot het eigen standpunt dat er geen redelijk motief denkbaar is dat kan verantwoorden dat hem voor die feiten een tuchtsanctie kan worden opgelegd - maar dit maakt op zich niet aannemelijk dat de tuchtoverheid in verband met de beoordeling van de strafmaat tot een onredelijke conclusie is gekomen waaruit de schending van het evenredigheids- of proportionaliteitsprincipe moet blijken.

24. Het derde middel is ongegrond.

D. Conclusie

25. Het beroep wordt verworpen.

Het auditoraat heeft terecht gemeend dat de zaak met korte debatten een oplossing kan krijgen.

V. Vordering tot schadevergoeding tot herstel

Exceptie van de verwerende partij

A. Uiteenzetting van de exceptie

26. In de memorie van antwoord betwist de verwerende partij de ontvankelijkheid *ratione temporis* van het verzoek om schadevergoeding tot herstel, omdat volgens haar verzoeker het arrest van de Raad van State dient af te wachten alvorens de vordering tot schadevergoeding te kunnen instellen.

Beoordeling

27. Artikel 25/1, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 'tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State' bepaalt:

> "Het in artikel 11bis van de gecoördineerde wetten bedoelde verzoek tot schadevergoeding tot herstel kan geformuleerd worden:
> 1° gelijktijdig met het beroep tot nietigverklaring;
> 2° of tijdens de procedure tot nietigverklaring;
> 3° of ten laatste binnen de zestig dagen na de kennisgeving van het arrest waarbij de onwettigheid of het herstel ervan bij toepassing van de bestuurlijke lus werd vastgesteld."

Het gelijktijdig indienen van het verzoek tot schadevergoeding tot herstel met het beroep tot nietigverklaring is aldus uitdrukkelijk voorzien in de algemene procedureregeling. De enkele omstandigheid dat verzoeker gelijktijdig

een beroep tot nietigverklaring en een verzoek tot schadevergoeding indient, maakt op zich het laatstgenoemde verzoek bijgevolg niet "onontvankelijk *ratione temporis*".

28. De exceptie wordt verworpen.

B. Ten gronde

29. Artikel 25/3, § 3, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 'tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State' bepaalt dat "[i]ndien geen onwettigheid wordt vastgesteld, […] het arrest dat de procedure tot nietigverklaring afsluit, eveneens het verzoek om schadevergoeding tot herstel af[wijst]".

Tot een vaststelling van onwettigheid is de Raad van State in dit arrest, dat de procedure tot nietigverklaring afsluit, niet gekomen. Die vaststelling alleen reeds volstaat om het verzoek tot schadevergoeding af te wijzen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 200 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van drieëntwintig november tweeduizend zestien, door de Raad van State, XIVe kamer, samengesteld uit:

Geert Debersaques,	kamervoorzitter,

bijgestaan door

Joris Casneuf,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Joris Casneuf	**Geert Debersaques**